

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2025-1586

Yttrande

Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95), Ju2025/01907

Svenska kyrkan är Sveriges största trossamfund och civilsamhällesorganisation med 5,5 miljoner medlemmar. Inom Svenska kyrkans sociala arbete, i barn- och ungdomsverksamheten och vid gudstjänst möter vi människor som bär på olika livserfarenheter däribland erfarenhet av flykt och av att leva separerade från sin familj under lång tid. Svenska kyrkan verkar för ett öppet och inkluderande samhälle där alla är respekterade och trygga och där barn har rätt till utveckling. Svenska kyrkan har granskat betänkandet utifrån en kristen människosyn som harmoniserar med mänskliga rättigheter, rätten till familjeliv och barnets rättigheter.

Svenska kyrkan lämnar övergripande synpunkter utredningen.

Sammanfattning av Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan *avstyrker* utredningens förslag om skärpta villkor för anhöriginvandring.
- Svenska kyrkan anser att förslagen riskerar att leda till otillåtna inskränkningar av rätten till respekt för familjeliv, strida mot barns rättigheter enligt barnkonventionen och att de riskerar att påverka integrationen negativt.

Svenska kyrkans synpunkter

Svenska kyrkan är kritisk till att regeringen under remisstiden har aviserat att den avser gå vidare med förslag från betänkandet som går i skärpande riktning, inklusive att ett annat försörjningskrav ska utredas på Justitiedepartementet. Detta sker innan remissinstansernas synpunkter på eventuella brister och möjliga konsekvenser har hanterats eller analyserats. Det ger intrycket av att remissförfarandet inte tillmäts betydelse trots att dess syfte är att säkerställa att de lagförslag som läggs fram är så bra som möjligt samt att skapa en demokratisk förankring i lagstiftningsarbetet.

Att få leva med sin familj, rätten till familjeliv, är en grundläggande mänsklig rättighet som återfinns i bland annat FN:s barnkonvention, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Denna rättighet får endast inskränkas om det finns lagstöd och om inskränkningen är nödvändig i ett demokratiskt samhälle. Enligt såväl Europadomstolens som EU-domstolens praxis får familjemedlemmar inte nekas uppehållstillstånd om resultatet av ett sådant beslut blir oproportionerligt. Hänsyn måste tas till omständigheterna i det enskilda fallet och barns rättigheter ska tillmätas särskild betydelse vid en proportionalitetsbedömning. Såväl forskning som rapporter visar dock på brister i Migrationsverkets och domstolarnas proportionalitetsbedömningar med konsekvensen att de undantag som finns sällan tillämpas.

Familjeåterförening är en av få lagliga vägar in i Europa för personer i behov av skydd. Begränsningar av denna rätt innebär ofta att kvinnor och barn lever kvar i hemlandet eller tredje land i konflikter eller under svåra förhållanden.

Under de senaste tio åren har regelverket för anhöriginvandring till Sverige förändrats upprepade gånger, huvudsakligen i en mer restriktiv riktning. Redan idag är hindren höga för den som vill återförenas eller leva med sin familj i Sverige. Utredningens förslag innebär att möjligheten för familjer att återförenas och leva tillsammans försvåras ytterligare. För personer som har beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande, eller på liknande skäl enligt 12 kap. 18 § utlänningslagen, blir detta särskilt påtagligt. Utöver befintliga försörjningskrav, som i sig utgör hinder, föreslås en väntetid på två år – från det att anknytningspersonen i Sverige beviljats uppehållstillstånd - innan en ansökan om familjeåterförening kan lämnas in. Därefter tillkommer handläggningstiden för tillståndet om anknytning, vilket i sig kan innebära en orimligt lång väntan. Enligt Migrationsverket är denna väntetid i dagsläget i genomsnitt 21 månader för ett barn som ansöker om att få bo tillsammans med en förälder. Barn riskerar därmed att leva separerade från sin förälder under en avsevärd tid, med negativa konsekvenser för hälsa, utveckling och skolgång. För barn som hinner bli vuxna under dessa år kan möjligheten att återförenas gå om intet.

Svenska kyrkan har återkommande framhållit vikten av att personer som beviljats internationellt skydd i Sverige ska ha rätt, inte bara i teorin utan även i praktiken, till att återförenas med sina familjer. Detta minskar stress och psykisk ohälsa samt skapar bättre förutsättningar för integration och etablering i mottagarlandet.

Det bör understrykas att förslaget om att införa en väntetid rör familjemedlemmar till personer som svensk myndighet eller domstol bedömt riskerar dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig behandling eller bestraffning eller att skadas på grund av en väpnad konflikt i hemlandet. En återförening kan därmed inte ske i hemlandet. I motsats till utredningens förslag anser Svenska kyrkan att alternativt skyddsbehövande ska ha rätt till rätt till familjeåterförening

på samma villkor som flyktingar. Detta är även i linje med EU-kommissionens riktlinjer för tillämpning av familjeåterföreningsdirektivet (COM(2014)210).

Utredningen föreslår även att ett försörjningskrav ska gälla vid fortsatt uppehållstillstånd på anknytning. Svenska kyrkan anser att det är orimligt att familjer åter riskerar att splittras efter att ha återförenats och byggt upp ett liv i Sverige. Förslaget riskerar även att orsaka ökad stress och otrygghet och kan leda till att individer inte vågar kräva sina rättigheter på arbetsmarknaden på grund av rädsla att inte uppfylla försörjningskravet.

Syftet med förslagen anges vara att förbättra integrationen. Svenska kyrkan menar tvärtom att förslagen ger motsatt effekt. Utredningen konstaterar själv att förslagen kan medföra negativa effekter såsom emotionella och psykiska belastningar för anknytningspersonen och familjemedlemmarna, vilket i sin tur riskerar att försvåra integrationen. Sammantaget ser Svenska kyrkan stora risker för att lagförslagen kan leda till beslut som strider mot rätten till respekt för familjeliv och barns rätt till sina föräldrar.

Svenska kyrkan anser att ett svenskt regelverk för anhöriginvandring inte bör läggas på miniminivå. Strävan bör vara att värna och främja rätten till att återförenas och leva med sin familj, särskilt för barn och för de personer som bedömts vara i behov av internationellt skydd.

Uppsala 3 december 2025

Martin Modéus

Ärkebiskop, ordförande

Karin Sarja

Avdelningschef